

Stručný obsah

Kapitola 1

Stát a právo

Státní moc je opěrným bodem celého systému práva, proto se na úvod seznámíme s hlavními koncepty fungování státu, s účelem existence státu a různými možnými způsoby jeho uspořádání.

Kapitola 2

Právní norma

Právní norma je základním stavebním kamenem právního systému. Zde je popsán charakter a struktura právní normy, metody jejich vyhledávání v normativním textu a jejich interpretace.

Kapitola 3

Systém práva

Právo je systém značně rozsáhlý, který však má jistou vnitřní strukturu. Kapitola seznamuje se základními kritérii pro toto vnitřní členění a usnadňuje tak orientaci v pojmech jako soukromé a veřejné právo, mezinárodní a vnitrostátní právo, právní odvětví, právní síla normy apod.

Kapitola 4

Právní vztah

Právo působí ve společnosti nejzřetelněji tím, že definuje a chrání právní vztahy založené na vzájemných oprávněních a povinnostech. Zde se zabýváme otázkami, kdo může být účastníkem takového vztahu a co může být předmětem takového oprávnění či povinnosti.

Kapitola 5

Právní úkony

Uskutečňování právních úkonů je nejdůležitější způsob, jak můžeme utvářet a měnit právní vztahy, do nichž jsme zapojeni. Právní úkony jsou především projevy vůle, pro jejich platnost a účinnost však právo stanoví řadu podmínek.

Kapitola 6

Složené právní úkony - smlouvy

Mezi právními úkony mají zvlášť významné postavení smlouvy. Problematika smluv zahrnuje kromě všeobecných otázek náležitostí a platnosti právních úkonů také proces kontraktace, propojení dvou jednostranných právních úkonů do jednoho právního úkonu složeného.

Kapitola 7

Právní odpovědnost

Právní odpovědnost je jedním z klíčových pojmů právní regulace. Při formulaci právních norem tvoří důležitý mezistupeň mezi právní skutečností (obvykle protiprávním jednáním) a vznikem konkrétních práv a povinností zúčastněných osob. V rámci posuzování odpovědnosti je zahrnuto zhodnocení dalších aspektů, jako je zavinění, příčinná souvislost atd.

Kapitola 8

Aplikace práva

Aplikace práva zahrnuje důležité mechanismy pro praktické uplatnění a naplnění účelu právní regulace. Aplikací práva rozumíme především postup orgánů státní moci (správních i soudních) v rámci jejich rozhodovací činnosti. Tento proces je ovlivněn jednak organizací soustavy státních orgánů, jednak pravidly pro jejich fungování (procesním právem). Výsledný efekt - snadná či obtížná vymahatelnost práva - významným způsobem ovlivňuje právní jistotu, hospodářské vztahy i celkové společenské klima.

Demokracie a právní stát

Demokracie je definována jako vláda lidu. Pojem "lid" přitom neznamená prostý souhrn všech obyvatel, ale obnáší rovněž mechanismy utváření jeho vůle formami přímými (referendem) nebo zastupitelskými (volenými orgány).

Teorie právního státu vychází z myšlenky vázanosti státu právem, které vytváří. Mezi znaky právního státu se řadí také organizace státní moci za dodržení zásady dělby moci.

Kapitola 10

Základní lidská práva

Jádrem základních práv a svobod je sebeomezení státní moci, vyčlenění těch oblastí soukromého života, do nichž stát nemá zasahovat. Základní práva se prvotně týkají vztahu mezi občanem a státní mocí, zprostředkovaně však ovlivňují i vztahy mezi soukromými subjekty navzájem. Základním právům přidává na významu to, že existují poměrně účinné a dostupné mechanismy zabezpečující jejich ochranu, a to jak ve vnitrostátním právu, tak v mezinárodním měřítku.

Úplný obsah

1. Stat a právo	15
1.1 Pojem státu	16
Obyvatelstvo, "společnost"	16
Moc, forma organizace společnosti	16
Legitimita a legalita státní moci	16
Organizace státní moci	17
Politický charakter státu	19
Univerzální charakter státu	19
1.2 Formy státu	19
Monarchie a republika	20
Unitární a složené státy	20
2. Právní norma	23
2.1 Právo jako normativní systém	24
2.2 Struktura právní normy	25
2.3 Normy kogentní a dispozitivní	27
2.4 Prameny práva	28
2.5 Interpretace právní normy	30
2.6 Kolize právních norem	32
2.7 Úplnost práva	32
3. Systém práva	35
3.1 Vnitrostátní a mezinárodní právo	36
3.2 Veřejné a soukromé právo	36
3.3 Odvětví veřejného práva	37
3.4 Odvětví soukromého práva	39
3.5 Odvětví na pomezí veřejného a soukromého práva	40
3.6 Alternativní systematika práva	41
3.7 Hierarchie právních norem	41
4. Právní vztah	45
4.1 Subjektivní právo a subjektivní povinnost	46
4.2 Ochrana subjektivních práv	46
4.3 Způsobilost k právům a povinnostem	47
4.4 Právní vztahy s více účastníky	49
4.5 Vznik a zánik právních vztahů	50
Právní úkony	50
Vznik, zánik a změna závazků	51
Vznik a zánik vlastnického práva	53
5. Právní úkony	57
5.1 Způsobilost k právním úkonům	58
5.2 Vůle	59
5.3 Projev	60
5.4 Vady právních úkonů a jejich následky	61

5.5	Adresované právní úkony	63
5.6	Právní úkony právnických osob	64
5.7	Zastoupení	64
6.	Složené právní úkony — smlouvy	69
6.1	Smlouvy dvoustranné a vícestranné	70
6.2	Vznik smlouvy — návrh a přijetí	70
6.3	Smluvní autonomie a její omezení	72
6.4	Nepřímá smluvní ujednání	73
6.5	Smluvní typy	73
6.6	Alternativní způsoby uzavření smlouvy	74
7.	Právní odpovědnost	77
7.1	Pojem odpovědnosti	78
7.2	Funkce odpovědnosti	79
7.3	Předpoklady vzniku odpovědnosti	79
	Subjektivní odpovědnost	79
	Objektivní odpovědnost	81
7.4	Soukromoprávní odpovědnost	82
7.5	Trestní odpovědnost	83
7.6	Správněprávní odpovědnost	84
8.	Aplikace práva	87
8.1	Realizace práva	88
8.2	Proces aplikace práva	89
	Zahájení řízení	89
	Posouzení oprávnění orgánu zabývat se věcí	90
	Zjištění skutkového stavu	90
	Nalezení právních norem	91
	Subsumpce	91
	Vydání rozhodnutí — individuálního právního aktu	91
	Opravné prostředky	92
	Právní moc rozhodnutí	93
8.3	Aplikace práva soudy	93
	Organizace soudů	93
	Soudní řízení	94
8.4	Zásady organizace veřejné správy	96
9.	Demokracie a právní stát	99
9.1	Základní ústavní principy	100
9.2	Demokracie	101
	Pluralita	101
	Vláda většiny	101
	Ochrana menšiny	102
9.3	Právní stát	103
9.4	Ochrana demokracie a právního státu	104
10.	Základní lidská práva	107

